

Na osnovu člana 53. stav 1. tačka 8. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 22/05), Zakonodavni odbor Narodne Skupštine Republike Srpske na sjednici od 17. maja 2005. godine utvrdio je novi prečišćeni tekst Zakona o zapošljavanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 38/00, 85/0Z i 42/05), u kojem je označen dan stupanja na snagu navedenog zakona.

Broj: 02/3-/05

Datum: 17. maj 2005.godine

ZAKON O ZAPOŠLJAVANJU REPUBLIKE SRPSKE
-Prečišćeni tekst-
I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se zapošljavanje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, poslovi i način finansiranja službe zapošljavanja, prava nezaposlenih lica i uslovi za njihovo ostvarivanje i druga pitanja od značaja za organizovano i produktivno zapošljavanje u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika).

Organizovanim i produktivnim zapošljavanjem, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se praćenje stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja, donošenje i ostvarivanje programa zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja i druge mjere i aktivnosti u oblasti zapošljavanja.

Osiguranjem za slučaj nezaposlenosti, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se učešće zaposlenih lica, poslodavca, državnih i drugih organa i organizacija u obezbjeđivanju sredstava za produktivno zapošljavanje i za ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom.

Član 2.

Poslovima zapošljavanja u smislu ovog zakona smatra se :

1. posredovanje u zapošljavanju,
2. javno obavještavanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja,
3. savjetovanje o izboru posla (profesionalna orijentacija),
4. stručno osposobljavanje i priprema za zapošljavanje,
5. sprovođenje programa zapošljavanja,
6. obavljanje organizacionih, stručnih, administrativnih i drugih poslova u vezi sa ostvarivanjem prava nezaposlenih lica na novčane naknade, stručno osposobljavanje, zdravstvenu zaštitu i druga prava, u skladu sa ovim zakonom.

Član 3.

U primjeni ovog zakona, drugih propisa i akata Zavoda i drugih organizacija, koje obavljaju određene poslove zapošljavanja, nijedno lice ne može biti diskriminisano zbog rase, boje kože, pola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja i opredjeljenja, etničke ili socijalne pripadnosti ili porijekla, imovnog stanja, članstva ili nečlanstva u sindikatu, političkoj organizaciji ili udruženju, kao i stanje fizičkog ili mentalnog zdravlja, ako uslovi posla to dozvoljavaju, ili bilo koje druge okolnosti koja nije u skladu sa principom ravnopravnosti građana pred zakonom.

Svi su ravnopravni u procesu zapošljavanja po osnovu pola.

U suprotnosti je sa ovim zakonom svaka diskriminacija zasnovana na polu u procesu ponude zapošljavanja, otvorenog oglasa, postupka popune slobodnih radnih mjesta, radnog odnosa i otkaza radnog odnosa, osim u slučajevima:

a) diskriminacijama po osnovu pola ne smatraju se norme, kriterijumi ili praksa, koje je moguće objektivno opravdati postizanjem zakonitog cilja, proporcionalnog preduzetim nužnim i opravdanim mjerama;

b) dozvoljeno je uspostavljanje specijalnih mjera u cilju promovisanja jednakosti i ravnopravnosti polova i eliminacije postojeće neravnopravnosti, odnosno zaštite polova po osnovu biološkog određenja.

Član 4.

Nezaposlenim licem, u smislu ovog zakona, smatra se lice sa navršenih petnaest godina života, koje ni po kom osnovu nije radno angažovano, a koje je prijavljeno na evidenciju nezaposlenih lica, koju vodi Zavod i koje aktivno traži zaposlenje.

Pod licem koje aktivno traži zaposlenje, smatra se lice koje se jedanput u šezdeset dana javlja Stručnoj službi Zavoda Republike Srpske (u daljem tekstu: Stručna služba), radi informisanja o mogućnostima zaposlenja i koje samo kontaktira sa poslodavcima.

Redovni učenici, studenti više škole i osnovnih studija, penzionisana lica, poljoprivrednici koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost, kao glavno zanimanje, na osnovu kojeg kao nosioci ostvaruju katarski prihod najmanje u iznosu od 50% prosječne neto plate u Republici Srpskoj u prethodnoj godini, i lica kojima prava iz radnog odnosa miruju, ne smatraju se nezaposlenim licima u smislu ovog zakona i ne upisuju se u evidenciju nezaposlenih lica.

II NOSIOCI FUNKCIJE ZAPOŠLJAVANJA

1. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske

Član 5.

Javna ovlašćenja, kao i organizacione, stručne i druge poslove u oblasti zapošljavanja u Republici propisane ovim zakonom, obavlja Zavod za zapošljavanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Zavod).

2. Agencija za zapošljavanje

Član 6.

Poslove zapošljavanja koji se, u smislu ovog zakona, odnose na posredovanje u zapošljavanju, savjetovanje za izbor zanimanja i osposobljavanje i pripremu za zapošljavanje, pored Zavoda, može obavljati i drugo pravno i fizičko lice, koje je osposobljeno za obavljanje tih poslova (u daljem tekstu: agencija).

Uslove za obavljanje poslova zapošljavanja, u smislu stava 1. ovog člana, propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

Član 7.

Agencija se upisuje u sudski registar, u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

Agencija ne može od nezaposlenih lica naplaćivati naknadu za usluge koje im pruža.

III POSLOVI ZAPOŠLJAVANJA

1. Donošenje i ostvarivanje programa zapošljavanja od interesa za Republiku

Član 8.

Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) utvrđuje prioritete i programe zapošljavanja od interesa za Republiku kao cjelinu, kao i sredstva i mjere za njihovo ostvarivanje.

Na osnovu utvrđenih prioriteta i programa zapošljavanja iz stava 1. ovog člana, a u okviru raspoloživih sredstava, Zavod donosi i ostvaruje operativne programe zapošljavanja na teritoriji Republike.

Zavod je dužan da, najmanje jedanput godišnje, informiše Vladu o ostvarivanju programa zapošljavanja na teritoriji Republike.

2. Posredovanje u zapošljavanju

Član 9.

Posredovanjem u zapošljavanju, u smislu ovog zakona, smatraju se aktivnosti i mjere, kojima se uspostavlja kontakt između nezaposlenog lica i poslodavca, u cilju zaključivanja ugovora o radu.

Posredovanjem, u smislu ovog zakona, smatra se i uspostavljanje kontakata između poslodavca i zaposlenog lica koje traži promjenu zaposlenja.

3. Obavještanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja

Član 10.

Zavod prati stanje na tržištu rada, prikuplja podatke od poslodavaca o potrebama za radnicima i obavještava javnost i zainteresovana lica o mogućnostima i uslovima za zasnivanje radnog odnosa sa radnicima određenih stručnih kvalifikacija.

Poslodavac dostavlja Zavodu prijavu o potrebi za radnicima, podnosi izvještaj o zaposlenju radnika, kao i izvještaj o prestanku rada radnika. Zavod je dužan da najdalje u roku od tri dana, od dana dostavljanja prijave, ako to poslodavac zahtijeva, potrebu za radnicima oglasi u jednom od javnih glasila u Republici, ukoliko poslodavac ne zahtijeva da se oglašavanje izvrši na drugačiji način (putem lokalnih glasila, obavještanjem na oglasnoj tabli Zavoda i sl.).

Član 11.

Poslodavac može zahtijevati da mu Zavod, umjesto javnog objavljivanja potrebe za radnicima, neposredno ponudi izbor kandidata za zasnivanje radnog odnosa.

Ako na evidenciji Zavoda postoje i nezaposlena lica i zaposlena lica koja traže promjenu zaposlenja, koja podjednako ispunjavaju uslove za zasnivanje radnog odnosa koje je odredio poslodavac, Zavod će poslodavcu prioritetno predložiti nezaposleno lice.

Poslodavac samostalno odlučuje o izboru kandidata za zasnivanje radnog odnosa, između onih koje je ponudio Zavod ili agencija i drugih kandidata, koji su se neposrednim putem obratili poslodavcu, radi zasnivanja radnog odnosa.

Član 12.

Nakon saznanja o mogućnostima zapošljavanja jednog ili više radnika, Zavod će neposrednim putem o tome informisati nezaposlena i druga zainteresovana lica, o uslovima i mogućnostima zapošljavanja (pismenim obavještanjem, pozivanje tih lica na razgovor i dr.).

4. Savjetovanje o izboru zanimanja

Član 13.

Savjetovanjem o izboru zanimanja (profesionalnom orijentacijom), u smislu ovog zakona, smatraju se individualne i grupne konsultacije stručnih radnika Zavoda sa učenicima u osnovnim i srednjim školama o izboru zanimanja, nezaposlenim licima i licima koja traže promjenu zaposlenja, o uslovima i mogućnostima izbora vrste posla, na osnovu njihovih ličnih želja, opredjeljenosti i radne osposobljenosti.

Grupne konsultacije, u smislu stava 1. ovog člana, Zavod sprovodi kao organizovanu aktivnost, pri čemu se nezaposlena lica grupišu prema stručnim kvalifikacijama, odnosno zanimanjima. Prema potrebi, za obavljanje ovih poslova Zavod može angažovati i odgovarajuću stručnu organizaciju ili stručna lica koja ne rade stalno u Zavodu.

5. Stručno osposobljavanje i priprema za zapošljavanje

Član 14.

Pod stručnim osposobljavanjem i pripremom za zapošljavanje, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se mjere kojima se nezaposlenom licu pruža mogućnost da, prema posebnom programu, stekne neophodna znanja za rad na određenim poslovima i za rukovanje sredstvima rada i sredstvima zaštite na radu, kao i prekvalifikacija, u onim slučajevima, kada se radniku ne može obezbijediti posao u njegovom stručnom zvanju, ali postoji mogućnost da zasnuje radni odnos na poslovima onih zanimanja koja se traže na tržištu rada.

Stručno osposobljavanje i pripremu za zapošljavanje organizuje i finansira Zavod samostalno ili u saradnji sa drugim odgovarajućim organizacijama (obrazovnim ustanovama, organizacijama za zaštitu na radu, Javnim fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fondom za javne radove, zapošljavanje i obuku i dr.).

Zavod posebno saraduje sa velikim preduzećima u organizovanju i sprovođenju programa osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije radnika i njihovog prilagođavanja novim tehnologijama u procesu rada.

6. Učešće u sprovođenju i finansiranju programa aktivnog zapošljavanja

Član 15.

Zavod može učestvovati u finansiranju programa zapošljavanja, koje mu ponude poslodavci, pod uslovom da se tim programima utvrdi obaveza zasnivanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme, za određeni broj radnika sa evidencije nezaposlenih lica.

Poslodavac čiju ponudu za učešće u finansiranju programa zapošljavanja prihvati Zavod, dužan je da odobrena sredstva upotrijebi isključivo za otvaranje novih radnih mjesta, odnosno za povećanje broja zaposlenih.

Sredstva iz stava 1. ovog člana poslodavac ne može koristiti za investicije, niti za nabavku sredstava rada.

Uslovi pod kojima se daju sredstva i bliža namjena tih sredstava, uređuju se ugovorom između Zavoda i poslodavca.

Član 16.

Zavod može učestvovati u realizaciji programa zapošljavanja koje finansira Republika ili strane države, kao i domaće i međunarodne specijalizovane organizacije.

Uslovi i način učešća Zavoda u realizaciji programa iz stava 1. ovog člana, uređuju se ugovorom sa organom, odnosno organizacijom koja finansira program.

Član 17.

Zavod može učestvovati u finansiranju programa prekvalifikacije i dokvalifikacije radnika za čijim je radom prestala potreba, ako se time radnicima obezbeđuje zaključivanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme.

Učešće Zavoda u finansiranju programa iz stava 1. ovog člana, uređuje se ugovorom sa poslodavcem, koji zapošljava radnike nakon izvršene prekvalifikacije, odnosno dokvalifikacije.

7. Ostale mjere i aktivnosti

Član 18.

Zavod, samostalno i u saradnji sa drugim nadležnim organima i organizacijama, istražuje tržište radne snage i na osnovu toga usmjerava svoje aktivnosti, publikuje informacije o stanju i pojavama od značaja za ostvarivanje politike zapošljavanja i na druge načine obavještava javnost o svojim aktivnostima.

U ostvarivanju svojih zadataka i obavljanju poslova određenih ovim zakonom, Zavod ostvaruje saradnju i razmjenjuje informacije o stanju i pojavama na tržištu radne snage sa odgovarajućim službama za zapošljavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine i Distriktu Brčko, kao i sa službama zapošljavanja zainteresovanih susjednih i drugih evropskih zemalja.

Zavod uspostavlja saradnju naročito sa evropskim zemljama u kojima privremeno rade i borave građani Republike, u cilju ostvarivanja prava tih lica i članova njihovih porodica, koji žive u Republici.

Član 19.

U cilju dobijanja odgovarajućih statističkih podataka od interesa za Republiku u oblasti zapošljavanja, Zavod može, na zahtjev ministarstva nadležnog za poslove rada ili po svojoj inicijativi, vršiti periodična anketiranja na tržištu rada, i u tom cilju saradivati sa zavodima za statistiku, sindikatima, udruženjima poslodavaca, udruženjima građana, javnim fondovima i drugim organima i organizacijama zainteresovanim za poslove zapošljavanja.

IV OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

1. Obavezno osiguranje

Član 20.

Za slučaj nezaposlenosti, obavezno su kod Zavoda osigurana lica u radnom odnosu i lica koja po drugom osnovu ostvaruju pravo rada, u skladu sa zakonom. Postojanje osiguranja se dokazuje podacima o upisanom stažu osiguranja u radnu knjižicu radnika, odnosno nezaposlenog lica.

Podnošenjem prijave na zdravstveno i na penzijsko-invalidsko osiguranje, smatra se da je izvršeno i osiguranje za slučaj nezaposlenosti.

Provjera uplate doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti, vrši se na način utvrđen u skladu sa propisima o doprinosima.

Sredstva za ostvarivanje prava iz obaveznog osiguranja za slučaj nezaposlenosti obezbjeđuju se iz doprinosa koje plaćaju lica u radnom odnosu i poslodavci, kao i namjenskih sredstava koja obezbjeđuju državni organi i drugi organi i organizacije, u skladu sa zakonom.

2. Dobrovoljno osiguranje

Član 21.

Lice koje nije obavezno osigurano za slučaj nezaposlenosti, u smislu člana 20. stav 1. ovog zakona, može se dobrovoljno osigurati za slučaj nezaposlenosti, pod uslovima koje određuje Zavod.

Lice koje se dobrovoljno osigurava, u smislu stava 1. ovog člana, ne može imati veći obim prava od prava koja se, u skladu sa zakonom, obezbjeđuju licima koja se obavezno osiguravaju.

V PRAVA NEZAPOSLENIH LICA

1. Vrste prava i uslovi za njihovo ostvarivanje

Član 22.

Svako lice, koje se prijavi Zavodu radi traženja zaposlenja, ima pravo na informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja, na posredovanje u zapošljavanju, na savjetovanje o izboru zanimanja i na stručno osposobljavanje i pripremu za zapošljavanje.

Član 23.

Pored prava iz člana 22. ovog zakona, nezaposleno lice kome je, u smislu Zakona o radu, prestao radni odnos bez njegovog zahtjeva, saglasnosti ili krivice, a koje ima najmanje osam mjeseci neprekidnog staža osiguranja u poslednjih 12 mjeseci, ili 12 mjeseci sa prekidima u poslednjih 18 mjeseci, ima pravo na:

1. novčanu naknadu,
2. zdravstveno osiguranje,
3. penzijsko i invalidsko osiguranje.

Pravo iz stava 1. tačka 1. ovog člana nezaposleno lice ostvaruje u Zavodu, a prava iz tačaka 2. i 3. u odgovarajućem javnom fondu, u skladu sa zakonom.

Pravo iz stava 1. pripada i licu koje je odjavilo samostalnu djelatnost, zbog toga što je bez svoje volje, saglasnosti ili krivice, ostalo bez poslovnog prostora.

Ne smatra se prekidom staža osiguranja prekid kraći od 30 dana.

Nezaposlenom licu kome je radni odnos prestao bez njegovog zahtjeva, saglasnosti ili krivice, a kojem se naknadno uplate doprinosa za nezaposlenost po osnovu socijalnog zbrinjavanja radnika ili na drugi način iz sredstava budžeta, namjenskih fondova i ostalih izvora, pripada pravo na:

- zdravstveno osiguranje;
- penzijsko i invalidsko osiguranje.

Prava iz stava 5. ovog člana nezaposleno lice ostvaruje u odgovarajućem javnom fondu u skladu sa zakonom. Osnovica za obračun doprinosa iznosi 50% prosječne plate isplaćene u Republici Srpskoj u mjesecu koji prethodi prestanku radnog odnosa, prema podacima Zavoda za statistiku Republike Srpske.

Član 24.

Prava iz člana 23. ovog zakona nezaposleno lice može ostvariti, pod uslovom da je za vrijeme propisanog minimuma staža osiguranja poslodavac uplaćivao doprinos za osiguranje od nezaposlenosti, za sve

zaposlene radnike, ili da su ti doprinosi uplaćeni iz budžeta, odnosno namjenskih fondova i ostalih izvora u smislu člana 23. stav 5. ovog zakona.

Prava iz člana 23. ovog zakona nezaposleno lice ima od prvog dana prestanka radnog odnosa ako se prijavi Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, a ako se prijavi Zavodu nakon isteka toga roka, prava mu počinju teći od dana prijavljivanja Zavodu, umanjen za period kašnjenja.

Član 25.

Prava iz člana 22. i 23. ovog zakona nezaposleno lice, koje je dobrovoljno osigurano, ostvaruje pod uslovima, na način i u obimu utvrđenom ugovorom zaključenim između Zavoda i tog lica.

2. Trajanje prava

Član 26.

Dužina trajanja prava iz člana 23. ovog zakona zavisi od dužine staža osiguranja nezaposlenog lica, i može iznositi neprekidno najviše:

- za staž osiguranja do pet godina – tri mjeseca,
- za staž osiguranja od pet do 15 godina- šest mjeseci,
- za staž osiguranja od 15 do 25 godina –devet mjeseci
- za staž osiguranja preko 25 godina- 12 mjeseci.

U staž osiguranja ne uračunava se vrijeme za koje je nezaposleno lice ostvarivalo prava iz člana 23. ovog zakona.

3. Mirovanje prava

Član 27.

Ako nezaposleno lice prije isteka roka iz člana 26. ovog zakona zasnjuje radni odnos ili ostvari pravo na naknadu plate po bilo kom osnovu, obustavlja mu se isplata novčane naknade i ostvarivanje drugih prava iz člana 23. ovog zakona, s danom kad otpočne da ostvaruje pravo po drugom osnovu.

Ako za vrijeme trajanja roka iz člana 26. ovog zakona nezaposlenom licu prestane pravo koje je ostvarivao određeno vrijeme u smislu stava 1. ovog člana, ponovo mu se uspostavljaju prava iz člana 23. ovog zakona, i traju do dana isteka roka iz člana 26. ovog zakona, osim ako je za njega povoljnije da se novčana naknada ponovo obračuna, nakon prestanka radnog odnosa iz prethodnog stava, pod uslovom da se prijavi Zavodu u roku od 30 dana.

Član 28.

Odredbe člana 27. ovog zakona shodno će se primjenjivati i u slučaju:

- odsluženja ili dosluženja vojnog roka, kao i izvršenja drugih obaveza vojnih obveznika i obveznika civile zaštite,
- pritvora i izdržavanja kazne zatvora, mjere bezbjednosti, zaštitne ili vaspitne mjere, u trajanju do tri mjeseca,
- boravka korisnika prava van Republike duže od 30 dana.

Po prestanku okolnosti iz stava 1. nastaviće se sa isplaćivanjem novčane naknade za preostalo vrijeme, ako se nezaposleno lice prijavi Zavodu, u roku od 30 dana .

Zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini sporazumno uređuju uslove i način ostvarivanja prava nezaposlenih lica, za vrijeme dok borave na teritoriji drugog entiteta.

Član 29.

Nezaposlenom licu, kome je prestao radni odnos pismenim sporazumom, pripada pravo na novčanu naknadu, ako je do prestanka radnog odnosa došlo zbog:

- premještaja bračnog druga u drugo mjesto prebivališta,
- spajanja porodice, nakon zaključenja braka i time uslovljene promjene prebivališta.

4. Prestanak prava

Član 30.

Prava iz člana 23. ovog zakona prestaju prije isteka roka iz člana 26. ovog zakona, ako korisnik prava:

- samostalno ili s drugim licem osnuje preduzeće, radnju ili drugi oblik obavljanja samostalne djelatnosti;
- otpočne da se bavi poljoprivrednom djelatnošću kao glavnim zanimanjem, na osnovu koje ostvaruje katastarski prihod najmanje u iznosu od 50% prosječne neto plate u Republici u prethodnoj godini;
- stekne uslove za ostvarivanje prava na starosnu ili invalidsku penziju, ili ostvari pravo na porodičnu penziju;
- stupi na izdržavanje kazne zatvora, mjere bezbjednosti, zaštitne ili vaspitne mjere, u trajanju dužem od tri mjeseca;
- neopravdano odbije da prihvati ponuđeno zaposlenje u mjestu prebivališta ili na udaljenosti 30 kilometara od mjesta prebivališta, koje odgovara njegovim stručnim kvalifikacijama i radnoj sposobnosti;
- neopravdano odbije da se odazove na poziv nadležnog organa, radi angažovanja na javnim radovima ili na otklanjanju posljedica više sile (požar, poplava, zemljotres, epidemije zaraznih bolesti i dr.);
- neopravdano odbije da se odazove na zahtjev Zavoda ili Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje da se stručno osposobi, dokvalifikuje ili prekvalifikuje za zanimanje koje odgovara njegovom stepenu stručne spreme, ako mu se time obezbjeđuje zaključivanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme;
- ako se ne javi Zavodu jedanput mjesečno;
- neopravdano odbije da se odazove na poziv Zavoda, radi informisanja o mogućnostima zaposlenja;
- stekne status redovnog učenika ili redovnog studenta;
- ako se utvrdi da je pravo ostvario na osnovu neistinitih podataka ili na osnovu falsifikovanih isprava;
- ako se sam odjavi sa evidencije nezaposlenih;
- ako se utvrdi da radi "na crno", što se utvrđuje na osnovu pismenog izvještaja nadležne inspekcije;

-ako se odseli sa teritorije Republike, ako sporazumom iz člana 27. stav 2. ovog zakona nije drugačije određeno.

Korisnik kojem pravo prestane u slučaju iz alineje trinaest prethodnog stava, pravo na ponovno prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih stiče nakon šest mjeseci od dana prestanka prava.

Član 31.

Nezaposleno lice je dužno da, najdalje za osam dana sticaja okolnosti iz člana 30. ovog zakona, obavijesti Zavod o nastaloj promjeni.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana nezaposleno lice se skida sa evidencije nezaposlenih.

Ukoliko nezaposleno lice i nakon sticaja okolnosti iz stava 1. ovog člana, kao i na osnovu lažnih podataka i isprava koje je podnio Zavodu, ostvari prava iz člana 23. ovog zakona, dužan je da Zavodu naknadi štetu, u visini punog iznosa nezakonito ostvarene novčane naknade, kao i plaćenog doprinosa za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje.

Ako je na osnovu pravosnažne odluke ili odluke poslodavca nezaposleno lice vraćeno na rad i ako je poslodavac tom licu isplatio platu i doprinose po osnovu plate za razdoblje u kojem nije radio, to lice je dužno vratiti Zavodu cjelokupan iznos naknade isplaćene na osnovu prava iz člana 23. ovog zakona.

Zavod može odlučiti da se iznos novčane naknade i doprinosi iz prethodnog stava vrate u cijelosti ili u šest jednakih rata.

Član 32.

Pod javnim radovima, u smislu člana 30. alineja 6. ovog zakona, smatraju se radovi koje organizuju lokalne zajednice, državni organi ili posebno ovlaštene organizacije, radi ostvarivanja određenih komunalnih, socijalnih, kulturnih, obrazovnih i drugih programa od opšteg interesa, kojima se obezbjeđuju uslovi za dodatno zapošljavanje.

Radom "na crno", u smislu člana 30. alineja 13. ovog zakona, smatra se rad kod poslodavca koji radnika nije prijavio na zdravstveno i penzijsko- invalidsko osiguranje, kao i u slučaju kada nezaposleno lice obavlja samostalnu djelatnost, koja nije registrovana u skladu sa zakonom.

Član 33.

Nezaposleno lice dužno je da se i samo angažuje na traženju zaposlenja, i da u tome sarađuje sa Zavodom, koji će mu pružiti stručnu pomoć i, prema potrebi, uspostaviti kontakt sa zainteresovanim poslodavcem.

5. Novčana naknada

Član 34.

Novčana naknada iznosi u visini:

1. za nezaposleno lice koje ima do 10 godina staža osiguranja - 35% od prosječne plate koju je to lice ostvarilo u posljednja tri mjeseca rada;
2. za nezaposleno lice koje ima više od 10 godina staža osiguranja-40% od prosječne plate koju je to lice ostvarilo u posljednja tri mjeseca rada.

Iznos novčane naknade iz prethodnog stava ne može biti niži od 20% prosječno isplaćene neto plate u Republici, niti viši od iznosa jedne prosječno isplaćene neto plate u Republici, u mjesecu koji prethodi donošenju rješenja.

Ako nezaposleno lice u posljednjem zaposlenju nema tri mjeseca rada, kao osnovica za obračun novčane naknade uzima se iznos plate ostvarene za jedan mjesec.

Novčana naknada se mjesečno usklađuje sa kretanjem prosječne plate svih zaposlenih u Republici.

Novčana naknada se isplaćuje mjesečno, do desetog datuma u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 35.

Nezaposlenom licu koje osniva radnju ili na drugi način trajnije rješava pitanje svog zaposlenja, Zavod može jednokratno isplatiti novčanu naknadu za cijelo vrijeme za koje to lice ima pravo na naknadu, u smislu člana 26. ovog zakona.

S danom ostvarivanja jednokratne novčane naknade, u smislu stava 1. ovog člana, nezaposlenom licu prestaju ostala prava iz člana 23. ovog zakona.

6. Druge naknade i pomoći

Član 36.

Zavod može, opštim aktom propisati slučajeve i uslove u kojima se nezaposlenom licu, u cijelosti ili djelimično, priznaju troškovi individualnog stručnog osposobljavanja, odnosno prekvalifikacije ili dokvalifikacije, kao i troškovi putovanja obavljenog po pozivu Zavoda, ili po uputu Zavoda, radi informisanja o mogućnostima zaposlenja.

Nezaposlenom licu se ne može odrediti da učestvuje u troškovima stručnog osposobljavanja na koje je upućen od strane Zavoda.

7. Ostala prava

Član 37.

Prava iz zdravstvenog osiguranja za nezaposleno lice i članove njegove porodice, ako je bio nosilac zdravstvenog osiguranja, kao i prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, ostvaruju se u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, odnosno propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Statutom i drugim opštim aktima Zavoda mogu se propisati i druga prava nezaposlenih lica, kao i uslovi i postupak za njihovo ostvarivanje.

VI OSTVARIVANJE FUNKCIJE ZAVODA

1. Pravni položaj Zavoda

Član 38.

Zavod je javna služba od interesa za Republiku, sa svojstvom pravnog lica.

Sjedište Zavoda određuje se Statutom Zavoda.

Zavod se upisuje u sudski registar, u skladu sa zakonom.

Statutom i pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Zavoda bliže se uređuju poslovi Zavoda, organizacija rada i druga pitanja od značaja za rad Zavoda.

2. Finansiranje poslova Zavoda

Član 39.

Poslovi Zavoda finansiraju se iz doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti, koje plaćaju zaposlena lica i poslodavci, kao i iz drugih sredstava koje ostvari Zavod, u skladu sa zakonom (iz donacija, kamata na oročena i druga sredstva, sredstva fondova solidarnosti i dr.).

Zavod ne može naplaćivati naknadu za usluge koje, u skladu sa ovim zakonom, pruža nezaposlenim i drugim licima, poslodavcima i drugim pravnim i fizičkim licima.

3. Organi i stručna služba Zavoda

Član 40.

Organi Zavoda su : Upravni odbor, Nadzorni odbor i direktor.

A- Upravni odbor

Član 41.

Zavodom upravlja Upravni odbor.

Upravni odbor ima sedam članova uključujući i predsjednika, od kojih se jedan član obavezno imenuje iz reda većinskog sindikata organizovanog na nivou Republike Srpske, a jedan član iz reda većinske organizacije poslodavaca organizovane na nivou Republike Srpske.

Član 42.

Upravni odbor obavlja sljedeće poslove:

- donosi Statut Zavoda, uz saglasnost Vlade;
- predlaže visinu stope doprinosa za zapošljavanje i nivo ukupnih sredstava za ostvarivanje programa zapošljavanja u Republici u određenom periodu;
- donosi opšti akt o ostvarivanju prava nezaposlenih lica i druge opšte akte Zavoda, u skladu sa statutom Zavoda;
- donosi godišnji program rada, finansijski plan i druge planove i programe Zavoda;
- odlučuje o korišćenju sredstava koja namjenski obezbjeđuje Republika, strane države i drugi donatori za finansiranje programa zapošljavanja;
- odlučuje o učešću Zavoda u finansiranju programa stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije nezaposlenih lica;
- odlučuje o investicionim ulaganjima u objekte i opremu;
- odlučuje o pritužbama nezaposlenih lica na rad stručne službe Zavoda, kao i o prigovorima radnika stručne službe protiv rješenja direktora Zavoda;
- usvaja završne račune i godišnje izvještaje o radu Zavoda;
- donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Zavoda;

- imenuje zamjenika direktora Zavoda, na prijedlog direktora;
- odlučuje i o drugim pitanjima iz oblasti upravljanja poslovima Zavoda, u skladu sa Statutom i opštim aktima Zavoda.

Član 43.

Upravni odbor odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova.

Za izvršenje odluka Upravnog odbora odgovoran je direktor Zavoda.

Statutom Zavoda i Poslovníkom o radu Upravnog odbora bliže se uređuje rad Upravnog odbora.

B – Nadzorni odbor

Član 44.

Nadzorni odbor ima tri člana, od kojih se jedan obavezno bira iz reda većinskog sindikata organizovanog na nivou Republike Srpske, a jedan iz reda većinske organizacije poslodavaca organizovane na nivou Republike Srpske.

Članovi Nadzornog odbora između sebe biraju predsjednika.

Član 45.

Nadzorni odbor vrši nadzor nad primjenom zakonitosti u radu i poslovanju Zavoda i ostvarivanju prava nezaposlenih lica, propisanih ovim zakonom.

Nadzorni odbor odlučuje većinom glasova svojih članova.

V – Direktor Zavoda

Član 46.

Radom i poslovanjem Zavoda rukovodi direktor Zavoda.

Direktora Zavoda imenuje Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada), putem javnog konkursa na vrijeme od četiri godine, na prijedlog Komisije za izbor.

Za direktora Zavoda može biti imenovano lice koje ima najmanje visoku stručnu spremu i pet godina radnog iskustva, na rukovodećim poslovima.

Član 47.

Direktor Zavoda obavlja sljedeće poslove:

- zastupa i predstavlja Zavod;
- izvršava odluke Upravnog odbora;
- predlaže Upravnom odboru donošenje opštih i drugih akata iz nadležnosti Upravnog odbora;
- rukovodi stručnom službom Zavoda i odgovara za zakonitost rada Zavoda i stručne službe;

- radi na ostvarivanju programa rada Zavoda i odgovara za njegovo izvršenje;
- odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa i o pravima i obavezama radnika stručne službe, u skladu sa zakonom i opštim aktima Zavoda;
- odlučuje o nabavci opreme i inventara čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 2.000 KM;
- odlučuje o troškovima održavanja objekata, opreme i inventara, čija vrijednost ne prelazi iznos od 2.000 KM;
- odgovara za mjere zaštite imovine Zavoda od požara, krađe i drugih šteta, kao i za blagovremeno osiguranje imovine Zavoda od tih šteta;
- obavlja i druge poslove koji su od značaja za rad i poslovanje Zavoda i za izvršavanje zadataka Zavoda određenih ovim zakonom.

Član 48.

Predsjednika i članove Upravnog odbora i predsjednika i članove Nadzornog odbora imenuje Vlada, putem javnog konkursa na vrijeme od četiri godine, na prijedlog Komisije za izbor.

Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se iz reda lica koja imaju završeno visoko obrazovanje i potrebno radno iskustvo.

Predsjednik i članovi Nadzornog odbora imenuju se iz reda diplomiranih pravnika i diplomiranih ekonomista, koji imaju potrebno radno iskustvo.

G – Stručna služba Zavoda

Član 49.

Stručno-organizacione, upravne, ekonomsko-finansijske i opšte poslove u vezi sa radom i poslovanjem Zavoda, kao i sa ostvarivanjem prava nezaposlenih lica propisanih ovim zakonom, vrši stručna služba Zavoda.

Stručna služba Zavoda organizuje se tako da bude dostupna svim zainteresovanim nezaposlenim i drugim licima koja traže zaposlenje, kao i poslodavcima i drugim pravnim i fizičkim licima koja zapošljavaju radnike.

Član 50.

Upravne i stručne poslove u postupku ostvarivanja prava nezaposlenih lica mogu obavljati radnici stručne službe, koji imaju završen pravni fakultet ili višu školu pravnog ili upravnog smjera, sa položenim stručnim ispitom i najmanje tri godine radnog iskustva na upravnim poslovima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Zavoda bliže se uređuju poslovi i organizacija rada stručne službe.

VII EVIDENCIJA O NEZAPOSLENIM LICIMA

Član 51.

Nezaposleno lice podnosi prijavu Zavodu, radi ostvarivanja prava propisanih ovim zakonom. Prijava se podnosi organizacionoj jedinici Zavoda nadležnoj prema prebivalištu nezaposlenog lica.

Zavod vodi posebne evidencije:

- o nezaposlenim licima koja ostvaruju pravo na novčanu naknadu i druga prava iz člana 23. ovog zakona,
- o nezaposlenim licima koja traže zaposlenje i ostvaruju samo prava iz člana 22. ovog zakona,
- o zaposlenim licima koja traže promjenu zaposlenja.

Posebnim zakonom se propisuju vrste i sadržina evidencija koje vodi Zavod.

Ministarstvo nadležno za poslove rada propisuje obrasce za vođenje evidencija i postupak sa tom evidencijom.

Podaci o nezaposlenom licu sadržani u evidencijama iz stava 2. ovog člana smatraju se povjerljivim.

Član 52.

Nezaposleno lice je dužno da se, jedanput u šezdeset dana javlja stručnoj službi Zavoda, radi informisanja o mogućnostima zaposlenja i provjeravanja podataka i uslova za ostvarivanje prava propisanih ovim zakonom.

U cilju omogućavanja stalnih kontakata između stručne službe i nezaposlenog lica, to lice je dužno da prilikom svake promjene adrese prebivališta, o toj promjeni obavijesti Zavod u roku od osam dana.

Član 53.

Lice kome, na osnovu člana 30. ovog zakona, prestane pravo na novčanu naknadu ili drugo pravo iz člana 23. ovog zakona, briše se iz evidencije nezaposlenih lica.

Član 54.

Evidenciju o nezaposlenom licu Zavod prestaje voditi ako to lice:

- zaključi ugovor o radu;
- odjavi se sa evidencije;
- samostalno ili s drugim licem osnuje preduzeće, radnju ili drugi oblik obavljanja samostalne djelatnosti;
- postane vlasnik ili suvlasnik više od 51% udjela u nekom pravnom subjektu;
- otpočne da se bavi poljoprivrednom djelatnošću kao glavnim zanimanjem, po osnovu kojeg ostvaruje katastarski prihod najmanje u iznosu od 50% prosječne neto plate u Republici u prethodnoj godini;
- stekne uslove za ostvarivanje prava na starosnu, invalidsku ili porodičnu penziju;
- postane potpuno nesposoban za rad;
- stupi na odsluženje vojnog roka;
- stupi na izdržavanje kazne zatvora duže od tri mjeseca;
- ne javi se jedanput u šezdeset dana, a ne obavijesti Zavod o opravdanim razlozima;
- postane redovan učenik ili student;
- izjavi da u skladu sa članom 35. rješava svoje zaposlenje;
- navršši 65 godina života;
- bez opravdanog razloga ne odazove se na poziv Zavoda ili drugog nadležnog organa, radi angažovanja na otklanjanju posljedica više sile;
- neopravdano odbije da prihvati ponuđeno zaposlenje u mjestu prebivališta ili na udaljenosti 50 kilometara od mjesta prebivališta, koje odgovara njegovim stručnim kvalifikacijama i radnim sposobnostima;
- neopravdano odbije da se na zahtjev Zavoda stručno osposobi, dokvalifikuje ili prekvalifikuje za zanimanje koje odgovara stepenu njegove stručne spreme ili ako svojom krivicom prekine, odnosno ne završi obrazovanje;
- radi kod poslodavca bez prijave na obavezno osiguranje.

Lica o kojima je Zavod prestao da vodi evidenciju iz razloga navedenih u alineji 10. i 17. iz stava 1. ovog člana ne mogu se šest mjeseci nakon prestanka vođenja na evidenciji nezaposlenih lica, ponovo prijaviti Zavodu.

Lica o kojima je Zavod prestao da vodi evidenciju iz razloga navedenih u alinejama, 14. 15. i 16. iz stava 1. ovog člana, ne mogu se, dvanaest mjeseci nakon prestanka vođenja na evidenciji nezaposlenih lica, ponovo prijaviti Zavodu.

Član 55.

Svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u Zavodu i kod poslodavca, moraju biti prikazani po polu.

Statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u skladu sa stavom 1. ovog člana, moraju biti dio statističke evidencije i dostupni javnosti.

VIII POSEBNE ODREDBE

1. Komisija za žalbe

Član 56.

U cilju zaštite prava nezaposlenih lica propisanih ovim zakonom, Ministarstvo nadležno za poslove rada obrazuje Komisiju za žalbe nezaposlenih lica (u daljem tekstu: Komisija).

Komisija se sastoji od pet članova, koji se imenuju na vrijeme od 4 godine.

Član 57.

Komisija je samostalna u svom radu.

Za članove Komisije imenuju se istaknuti pravni stručnjaci iz oblasti radnog zakonodavstva, koji se ne nalaze na funkcijama u organima političkih organizacija.

Član 58.

Nezaposleno lice koje smatra da mu je povrijeđeno pravo propisano ovim zakonom, može da, u roku od devedeset dana od dana izvršene povrede prava, podnese žalbu Komisiji.

Komisija za žalbe dužna je da, u roku od trideset dana od dana podnošenja žalbe, odluči po žalbi. Ministarstvo nadležno za poslove rada dostavlja odluku Komisije, u roku od osam dana Zavodu i nezaposlenom licu koje je podnijelo žalbu.

Zavod je dužan, da izvrši odluku Komisije na način i u rokovima, kako je određeno tom odlukom.

2. Nadzor nad primjenom propisa

Član 59.

Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, vrši ministarstvo nadležno za poslove rada.

IX KAZNE NE ODREDBE

Član 60.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kazniće se za prekršaj Zavod:

1. ako od nezaposlenog lica, poslodavca ili drugog pravnog i fizičkog lica naplati naknadu za izvršenu uslugu, suprotno članu 39. stav 2. ovog zakona;
2. ako nezaposlenom licu uskrati pravo koje mu pripada, u skladu sa ovim zakonom;
3. ako ne vodi ili neuredno vodi evidencije propisane u skladu sa zakonom.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u Zavodu, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 KM.

Član 61.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kazniće se za prekršaj agencija za zapošljavanje, ako od nezaposlenog lica naplati naknadu za izvršenu uslugu, protivno članu 7. stav 2. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice pravnog lica, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 KM.

Član 62.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, koje se bavi poslovima zapošljavanja propisanim ovim zakonom, ako ta njihova djelatnost nije upisana u sudski registar, protivno članu 7. stav 1. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice kod pravnog lica, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 KM.

Član 63.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 1.700 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice, koje se bavi posredovanjem u zapošljavanju, protivno odredbama čl. 5. do 7. ovog zakona.

Član 64.

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 KM kazniće se za prekršaj poslodavac, ako Zavodu ne dostavi prijavu o potrebi za radnicima, izvještaj o zaposlenju i izvještaj o prestanku radnog odnosa radnika.

Član 65.

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 KM kazniće se za prekršaj državni organ, javna služba ili pravno lice ako:

1. ne razvrstava po polu statističke podatke i informacije, koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju;
2. ne omogući javnosti uvid u statističke podatke koji se vode, shodno ovom zakonu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 100 KM do 1.000 KM i odgovorno lice u državnom organu, javnoj službi ili pravnom licu, kao i pojedinci koji samostalno obavljaju djelatnost ličnim radom, sredstvima u svojini građana.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 66.

Nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo po osnovu nezaposlenosti, zadržava ta prava u obimu i trajanju, kako je predviđeno propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Postupak za ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti koji nije okončan do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 67.

Nezaposleno lice kome su doprinosi za nezaposlenost uplaćeni u smislu člana 23. stav 5. ovog zakona, a koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo po osnovu nezaposlenosti, zadržava samo pravo na zdravstveno osiguranje i penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 68.

Izgrađeni objekti i druga nepokretna imovina koja je na dan 31. decembra 1991. godine zatečena na sadašnjoj teritoriji Republike, a koja se nalazila na upravljanju Zavoda za zapošljavanje bivše Bosne i Hercegovine, postoje državna svojina i prenosi se Zavodu na upravljanje.

Zavod je dužan da, u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, dostavi Vladi izvještaj o nepokretnostima iz stava 1. ovog člana, sa podacima o lokalitetima, površini izgrađenog prostora, sadašnjoj vrijednosti u konvertibilnim markama i namjeni objekata i drugih nepokretnosti.

Izvještajem iz stava 2. ovog člana moraju biti obuhvaćeni i izgrađeni objekti i druge nepokretnosti, koje je Zavod stekao od isteka roka iz stava 1. ovog člana, do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 69.

Ministarstvo nadležno za poslove rada donijeće bliže propise predviđene ovim zakonom, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 70.

Republički zavod za zapošljavanje dužan je da, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, izvrši usklađivanje Statuta i drugih opštih akata sa odredbama ovog zakona.

Član 71.

Sa danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava nezaposlenih lica («Službeni glasnik Republike Srpske», broj: 25/93, 14/94, 25/97 i 10/98).

Član 72.

Ovaj zakon stupio je na snagu 16. novembra 2000. godine, 31. oktobra 2003, odnosno 4. maja 2005. godine.